

Leto IV.

NA DUNAJI 1. JULIJA 1878.

List 13.

Na prijateljevem grobu.

1.

Sam ne vem, kako in zakaj sem zavil med gomile,
Kjer prijatelj mi ti v grobu prezgodnjem ležiš.
Lep je poletni večer, težko se je sonce ločilo,
Dan se umika nerád, dási je zvon že odpél.
Lipa cvetoča diši, kresnice bliščijo po travi,
Zrak je miren, mekak, drevju ne gane se list.
Vse je po travi živo, skrivnostni se čujejo glasi,
Zdaj najmanjšim stvarém sreče ljubezni je čas.
Mene, zakaj ne znam, mrtvaške obhajajo misli,
Kakor ponočni metulj leta okolo cvetú.
Truden sem, ali bolan, mirú si želim in pokoja,
Zdi se mi skoraj da že, dolgo, predolgo živim.
Sam sem tu, zapuščen, enak sem tiču v jeseni,
Ki je pozabljen ostal, drugi odšli so na jug.
Jaz ne umejem svetá, in mene ta svet ne umeje;
Kar mi je drago nad vse, ničévo njemu se zdí.
Moje svetinje so mu zastarele, otročje igrače,
Mladim in starim v posmeh, da jih kazati ne smem.
Nov se nauk uči, zdaj nova se vera oznanja,
Nove bogove povsod, nove malike česté.
Moder je svet, a jaz ne umejem modrosti njegove,
Kar že otrok zdaj zna, meni je temna skrivnost.
Kaj govorim? Iz ust ne pridi mi bridka beseda,
V čase pretekle samó naj se zamislim nazaj.

B. M.

Sodnikovi.

XI.

Preklinjanje Seljanovo ni škodilo novemu podjetju. Glavno poslopje, v katerem se bode delalo železo, hiše uradnikom in delavcem za stanovanje in druge potrebne stavbe: vse je bilo dodelano. Določen in napovedan je bil že dan, ko se fabrika odpre z veliko slovesnostjo; dolgo naj ostane ljudem v spominu imenitni dan, s katerim napoči nova doba temu okraju, morebiti vsej deželi.

Ali to slovesnost je hotel oskerbnik gospod Klinger, kateremu je bilo vse podložno, združiti z neko drugo, ki je njega osebno zadevala.

Gospod Klinger je bil še mlad mož, visoke rasti, skoraj belih las, modrih oči, okroglih lic, rudečih kakor makov cvet; prava severno-nemška moška lepota. Hodil je navadno v lovski obleki, katera mu je, to se mora reči, prav lepo pristala. Ker je imel poleg tega lepo službo, ni čudo, da je glavo po konci nosil, sicer pa je bil dobra duša. Glavno pa je to, da je bil samec, zaradi té lastnosti ga je gospa davkarica posebno čislala; to je bil snubač, kakor gospod Valentin, ali pa morebiti še boljši, ker pri njem je bilo vse gotovo; Valentin in Klinger sta se ji zdela, kakor cvet in sad; oba sta lepa, ali pameten človek raji poseže po sadu. Toda ker je imela dve hčeri, še voliti in izbirati ni bilo treba, najboljša oba. Lahko si je torej misliti, da skerbna mati ni prezirala in zanemarjala zlatega tiča; pridno mu je stavila mreže in pasti, pogosto ga je vabila, dobro ga je gostila z jedjo, pijačo in vsakotero ljubeznjivostjo. Mladi mož se je prav dobro imel v njeni hiši; prijazno in veselo se je po-

govarjal in šalil z Olgo in Ireno, ki sti v njegovi družini razkladali in razgrinjali vso svojo ljubeznjivost in zapeljivost. Zlasti Olga se je bila prijela in polastila lepega gospoda, kakor da bi ne bilo na svetu nikakega Valentina; mislila si je pač: boljše derži ga nego lovi ga! Ubogi Valentin!

Samo to je davkarico malo skerbelo, da ji ni hotel Klinger nikoli nič dolžan ostati. Vselej, kader je bil v njeni hiši, vedel je potem tako naravnati, da so se kam skupaj peljali, on in vsa davkarjeva družina ob njegovih troških, s hvaležnostjo torej ga ni mogla privezati; vendar zaupala je v svojo in svojih hčer ljubeznjivost.

Ali bistroura žena se je motila, Klinger si je bil že izbral svojo nevesto. Z njenim očetom je bilo že vse dogovorjeno. Zenitovanje se je imelo obhajati ob enem, ko se bode fabrika slovesno odpirala. Sodnik je imel res srečo; kakor v sanjah se mu je izpolnila vsaka želja. Stareja hči ga je že nekoliko skerbela; kako dobiti ji primérnega ženina? Za kmeta se mu je zdela Ana pregosposka, presibka je bila in preomikana; tudi ga ni bilo po vsej okolici dovolj premožnega, da bi se jo bil upal snubiti; cesarskega uradnika ni čislal na to stran. V tej zadregi mu je prišel Klinger kakor nalašč; boljšega zeta si ni mogel želei, in kako bi ga ona ne bila vesela? Lep zakon bo tó in srečen, tega je bil mož do dobrega prepričan. Vendar govoril ni o tem ne z njo, ne z materjo; iznenaditi je hotel obe z veselo novico! Ali zdaj je bilo čas govoriti; malo dn

je bilo še do odločenega časa, in treba je mnogo priprav za ženitovanje.

Najprej mu je bilo govoriti z gospodinjo, potrebno sicer ni bilo, ali spodobno. Po kosilu čaka nekaj časa, da oide Ana, ker pa le ni hotela, migne ji z roko, da naj se umakne. Ko sta bila sama, potegne še enkrat krepko iz kozarca, obriše si usta, potem začne:

„Veš kaj novega?“

„Kaj?“

„Torej nič ne veš?“

„Kaj bi vedela? jaz imam doma dovolj skerbi in opravka, malo se menim za to, kar se zunaj hiše godi.“

Sodnik je bil danes dobre volje, kako bi ne bil? Noben človek menda ni tako odljuden, da bi ga ne veselilo komu kaj veselega povedati; zato je Sodnik nalašč prezal svojo ženo da bi prav razdražil njeno radovednost; odgovori ji torej:

„Zunaj hiše! Kedo pa se meni o tem, kaj se zunaj hiše godi? Tu pri nas bo nekaj novega, in tebi se nič ne sanja? — Ženitovanje bo!“

„Ženitovanje?“

„Čez štirinajst dni.“

„Pri nas?“

„Pri nas, pri Sodnikovih.“

„In kedó se bo ženil?“

„Nič ženil, možitev bo, Ana ima snubača!“

Žena ga debelo pogleda. Čez nekaj časa vpraša:

„In kedó je ta snubač?“

„Ali se ti nič ne dozdeva? Ugeni!“

Ženi je bilo pač ime na jeziku, ali ni se ga upala izgovoriti; poznala je svojega moža; malo nejevoljno mu torej reče:

„Kaj bom ugibala, povej mi raji!“

Sodnik še enkrat potegne, potem reče tehtno:

„Klinger. — Kaj me tako debelo gledaš? Jeli, da se nisi nadejala takega ženina!“

Liza ni vedela, kaj naj bi si mislila, kaj naj bi dejala. Če je stvar prav pre-mišljala, morala si je reči, da Klinger res ni napačen ženin, vsaka deklica bi ga bila lahko vesela. Ako bi bilo njeni hčeri na prosto voljo dano, da naj si voli ženina, sama bi ji ne bila mogla svetovati boljsega.

Sodniku je to molčanje že malo predolgo terpelo.

„Nū, kaj žediš in tuhtaš, ali ti morebiti ni po volji, kaj?“

„Meni že, ali kaj poreče Ana?“

„Kaj poreče? vesela ga bo!“

„Ali si že govoril z njo?“

„Kako si čudna! Kje pa smo in kedó smo? Toliko menda vendar še vem, kakor deklina, kaj je prav.“

„Saj se še prav poznata ne.“

„Kako hočeš da naj se poznata; videda ga je dostikrat in govorila z njim, če tudi ne meni in tebi za herbtom, kakor je navada.“

„Jaz nisem nikoli videla, ne slišala, da bi ga rada imela, da bi samo mislila nanj, in tega je vendar nekoliko potreba.“

„Bedarije! Kako je pa bilo, ko sva se midva jemala? In moreš li reči, da ni bilo prav? Naša Ana je pametno dekle, hvaležna mi bo, da sem ji izbral takega moža.“

„Ako bi bila pa morebiti že sama —“

Liza se ni upala dalje, tako gerdo jo je bil mož pogledal. Čez nekaj časa začne Andrej zopet, kakor da bi ne bil nič slišal:

„To mi že lahko verjameš, da jaz ne bom svoje hčere dajal ne vedi komu in na kaj; vse sem dobro premislil in predaril. Klinger je dober in pameten mož,

lepo službo ima, vse je v njegovih rokah; kar on pravi, to velja. Hišo ima kakor gradič, saj si jo videla, nobene ni take v tergu. Ana bo imela vsega dovolj, vozarila se bo kakor mestna gospa in delala bo samo, kar se ji bo ljubilo, za kratek čas; kako da bi ne bila zadovoljna? Lep menim da je naš zet tudi, ako je že tudi tega treba. Čez štirinajst dni, kakor sem rekel, bo poroka; skerbi torej, da bo vse gotovo in pripravljeno do tega časa. Ženitovanje mora biti, da se bodo ljudje zgledovali in se dolgo pomnili, kako je bilo, ko se je možila Sodnikova Ana!

(Dalje prih.)

Vinska posoda je bila prazna; Sodnik je hotel vstati in oditi, a prej se reče ženi, ki je zamišljena molče sedela:

„Res, dekletu bo vendar treba povedati, hotel sem ji sam, pa zdaj se mi bolje zdi, da ti govoriš z njo; jaz nimam rad takih razgovorov, tudi ne utegnem; ženske to bolj znate, torej govori z njo, kakor veš in znaš“.

„Kaj pa, da ne bo drugače“! zdihne Liza, ki ni bila nič vesela te naloge; „Bog daj, da se vse dobro izide“!

B. M.

Massimo d'Azeglio.

Spisal J. Jesenko.

(Dalje.)

Poslušali so ga skoro povsodi, le v Rimu so nesterpljivi narodnjaki pozabili njegovo naročilo ter se sebi in mestu v največjo pogubo uperli. Massimo d'Azeglio je pri tej priliki hotel podučiti svoje rojake. Spisal je politično knjižico „Degli ultimi casi di Romagna“ ter v njej rojakom pokazal neugodni čas in neuspešno početje rečenega upora; v njej pa je kaj jasno razložil žalostno stanje dotičnih pokrajin pod papeževo oblastjo. Ker je vedel, da mu v Milanu ni mogoče tiskati knjige, šel je v Florenco, kjer jo je na svetlo dal. Zato so ga izgnali tudi iz Toskanskega. „Ni mi za pisateljsko slavo“, piše, „ampak veseli me, da sem čas in razmere prav sodil; vidim namreč, da mi občinstvo skoro brez izjeme priterjuje. Za mojo prognanstvo me pa popolnem odškodujejo veselice, katere mi meščani napravljajo. Nikedar nisem hlepel

postati minister ali dvorni ključar, a od nekedaj sem se poganjal in se še sedaj poganjam, da bi se moja načela razširila in zmagala vse zapreke. Ta čast je edina vredna moža in po njej se najbolj ločijo ponosni angleški državniki od francoskih in drugih državnih voditeljev“.

Bolj ko so vlade pisatelja preganjale, bolj ga je častil narod in njegova knjiga se je vsem zaprekam vkljub razširila po vsej Italiji. Notranja politika piemonteska se je močno premenila, odkar je d'Azeglio kralju razodel svoje misli o bodočnosti italijanski. Svoboda se ni več zatirala, kraljestvo je celó odperto bilo vsem prognancem in po drugih državah prepovedanim knjigam. Vsa znamenja so kazala, da se Italija ima pretresti od Planin do predgorja lilibejskega. Pa kralj sardinski se ni hotel prenačiti, kajti čas

se mu je zdel še jako neugoden velikemu podjetju.

Ko je po smrti papeža Gregorja XVI. na cerkveni prestol bil izvoljen (16. junija 1846.) Pij IX., preselil se je d'Azeglio za dolgo časa v Rim. Papež Pij IX. je bil prva leta jako svobodnih misli. Ves vnet za narodni razvoj italijanskega ljudstva hotel je zlasti odpraviti razne uradne in vladne zapreke, ki so v silno zane-marjenih cerkvenih deželah zavirale duševni in materijalni napredek. Neustrašni d'Azeglio se je precej oglasil; pisal je papežu posebno pismo, ter mu z listom poslal svojo knjigo „Casi di Romagna“. Ko sam pride v Rim, povabi ga papež pred se. Na drobno in na dolgo mu d'Azeglio razloži žalostne razmere v cerkvenih deželah, razne vzroke, iz katerih izvirajo ondašnje vstaje. Papež je njegovim besedam priterdil in sklenil odpraviti žalostne zapreke, ki ovirajo naravni razvoj njegovih prebivalcev. Zaupal je popolnem sardinskemu narodnjaku, katerega je spoznal za poštenjaka in pravega prijatelja katoliške cerkve in cerkvene oblasti. Mimogredé naj tu le omenim, da se je takrat med sardinskimi pervaki zmeraj bolj uterjevala misel o zavezni skupini italijanskih dežel, kateri bi papež predsedoval. Gioberti, Cesare Balbo, Azeglio in drugi veljaki so takrat mislili na rečeni podlogi sezidati italijansko poslopje. V tem zmislu Azeglio dela leta 1847. v Rimu. Pogosto se posvetuje s papežem, nasvetuje mu razne naredbe in prenarodbe ter povsodi izkuša s peresom in z odkritoserčno besedo ukrotiti silne in nesterpljive prevratnike. Stari prelati in zagrizneni nazadnjaki stare rimske kurije ga silno sovražijo ter mu podkopavajo zaupanje pri papeži. Ali Azeglio ne omaga ter ne za-

pusti prej Rima, dokler ga silnejša dolžnost ne pokliče na drugo delo.

Dotična pisma pričajo, kako naglo je prebrisani Piemontez spoznal papeža Pija IX. List, Cesarju Balbu poslan o prvem pogovoru s papežem, ob kratkem načrtava že skoro vse dobre lastnosti pa tudi slabosti navdušenega predstojnika katoliške cerkve. Njegovo dolgo delovanje v Rimu te sodbe skoro nič ni premenilo, kar zlasti njegovi naslednji spisi izpričujejo. Ko je leta 1859. kot minister propalega sardinskega kraljestva spisal na prošnjo francoske vlade posebno spomenico o Rimu in rimskih razmerah (glej Mass. d'Azeglio, Scritti postumi, Firenze, 1872) in sedem let poslej drugo imenitno spomenico „Sur les moyens propres à préparer la reconstitution de l'Italie (Scritti postumi 245—286), sodil je enako o papeži Piji IX., le da so njegove besede bile podperte z neoveržnimi in sploh znanimi dogodki. Ta spomenica je tem zanimivejša, ker mnogo izkušeni Azeglio po svoji navadi išče vzrokov, vsled katerih se je rimska duhovniška oblast zadnjih trideset let (1826.—1856.) tako hitro izpridila in neprestano propadala.

„Pij IX. ima čut za dobro, nima pa čuta za resnično veliko in blagodušno. Ljudje, ki so okolo njega in ki sedaj tako, sedaj pa drugače, celó nasprotno govore in ravnaajo, so imeli veliko vpliva na njegovo serce in če ga prav niso izpridili, so ga vsaj omazali. Njegov duh ni nikedar popolnem prepričan razen v verskih stvareh ter ne pozna terdnih sklepov. Jaz“, nadaljuje d'Azeglio, „mu nikedar nisem mogel dopovedati, da se katolištvo ne dá rešiti drugače, nego z modrimi in blagodušnimi državnimi naredbami; monsignori njegovi so ga po-

polnem za sé pridobili ter mu dopovedali, da so strupi zdravila in nasproti. Človek, ki se sam sebe popolnem zaveda, a raznih razmer ostro presoditi ne more, se pogostem moti. Tako se godi Piju IX., ljudje okolo njega porablajo to slabost in on se jim ne ustavlja, ker vseh razmer ne prevede in ostro presoditi ne zna, ker krivih misli in zapeljivih sklepov ne loči od resnice... On deluje mazzinismu na korist in razdira sebi v največo nesrečo vérsko čustvo italijanskega naroda*.

Neizmerna pa vendar nikar ne ugnana je bila Azeglieva delavnost leta 1847., 1848. in 1849. Z vso močjo nasprotuje brezumnim kričanjem, nasprotuje jim z besedo in peresom, v novinah in knjižicah. Zdelo se mu je, da jih tuja oblast podpihuje in plačuje; še žalostneje pa je, če ji v svoji brezumnosti služijo zastoj. Huduje pa se tudi nad zmernimi in prebrisanimi možmi, ki puščajo one nevedneže in hudobneže razsajati in ljudstvo hujskati. „Prava zmernost in modrost se kaže v tem, da se ravna po umnem prepričanju, ter ne daje domovine pogubiti norcem ali hudobnežem in zvičajem, ne iz strahu ne iz nemarnosti“. Ko se je med Italijani zopet pokazalo strankarstvo, ustavljal se je temu na vso moč, kajti le sloga more rešiti domovino tujega jarma. „Pogum je treba imeti resnico naravnost povedati vladarjem, pa tudi ljudstvu; serčno se mora človek znati ustaviti „mitraljezi“, pa tudi zvižganju in ropotanju; vedeti mora, kedaj je življenje v nevarnost postaviti, pa tudi narodovo ljubezen; biti mora zmeraj pripravljen, delaven, serčen in pogumen; in kedar je treba, znati mora ustavljati se strastem in jih pobijati“. V teh besedah se kaže d'Azeglio jako

pogumnega moža, ki se v vsakem položaju ve poprijeti primerne sredstva, dà, kaže se v njih prebrisanosti bodoči minister sardinski.

Leta 1848. se pomnoži njegova vsestranska delavnost; posebno se on veseli, da so se Lombardi jeli očitno ustavljati Avstrijancem; veseli se celò, da so njegovo ženo prognali iz Milana, kjer je d'Azeglio imel malo posestvo. Preimennitna pa je bila njegova knjiga „I lutti di Lombardia“, kajti po vsej Italiji je narod močno oživila ter ga posebno razdražila zoper Avstrijance. Pisatelj je sam slutil veliko moč, katero mora knjiga njegova s pridetimi raznimi zgodovinskimi dokazi imeči na italijanski narod, kajti že 27. svečana piše svoji ženi o rokopisu: „Delo o dogodbah v Milanu sem dognal; če mi Avstrijanci takrat ne požgò hiše, pričalo bode to, da njih vlada ni tako slaba in zlobna, kakor jo popisujejo“.

Lahi v Lombardiji in Benečiji se upró in Avstrijanci se jim s perva skoro povsodi umikajo. Navdušenost za narodno samostalnost priklopela je do verhunca. Azegliu serce močnejše bije, ko vidi, da se od vseh strani laškega poluotoka zbirajo bojevalci pod narodno trobojno zastavo. Precej položi tudi sam pero in čopič slikarski v kot ter prime za meč in gre kot poveljniški pribočnik ali adjutant z generalom Ivanom Durandom v vojsko. Durando je vodil papeževo kerdelo v Romanji; imel je nalogo, prekoračiti reko Pad in od južne strani napasti Avstrijance. V tem slučaju bi Durando ne bil mogel dobiti spretnejšega in pogumnejšega pribočnika; kajti d'Azeglio je v nekem listu svoji ženi poslanem brez najmanjše prevzetnosti mogel reči, da ga

na Laškem ni človeka, ki bi Romanjo od vseh strani tako natanko poznal kakor on. Vneti narodnjak Boga hvali, da mu je dal čakati vojsko za samostalnost italijansko. „Hodil bom po krajih, kodar krogle semtertja zvižgajo; ko bi me kaka nesreča zadela“, piše dalje svoji ženi, „priporočam ti Rino, ti me pa ohrani v spominu. Mislite obé, da sem storil svojo dolžnost; storite tudi vidve zmeraj vse, kar morete, za italijansko reč“. — Massimo d'Azeglio je imel od svoje perve žene, ljubeznjive hčere Manzonijske, nežno hčerko Aleksandrino, katero v svojih listih Rino imenuje. Že kot mlado dekle jo je izvrstno odgojeval in o vsaki priliki ji izkušal vdihniti nekoliko narodnega svojega duha. Odgojevati mu je mlado hčerko pomagala druga njegova žena, prej imenovana Lujiza Maumaury. Izobrazena ta žena je bila ródom Fran-

cozinja, a laškega jezika se je hitro tako privadila, da ga ni le brez vseh francozkih fraz govorila, ampak tako gladko tudi pisala, kakor katera koli izobrazena Italijanka. Ta izvrstna narodnjakinja je delala z možem v narodnem zmislu. Njej d'Azeglio pogostem naroča, da naj bere ta ali ón spis v teh ali onih novinah ter ji pravi, da bi narodu koristilo, na spis odgovoriti. Podoba je, da žena ni le z besedo delovala za narod, ampak pogostem tudi prišla za pero ter krepko branila pravice italijanskega naroda. Njej je bil oče v vojsko gredé izročil hčer perve svoje žene. „Za njo“, pravi, „se nikakor ne bojim, ker vem, da, ko je pri tebi, je v najboljših rokah“. In zopet na drugem mestu: „Reci ji, naj se uči biti zmeraj Italijanka (narodnjakinja) kakor si se ti povsodi pokazala“. — In naše Slovenke?!

(Dalje prih.)

In vendar — !

Noveleta v pismih, spisal Emil Leon.

9.

Filip prijatelju Bogomilu.

Dva dni pozneje.

Prijatelj, danes si želim, da bi bil že davno izginil čez gore, in da bi ne bil nikedar prišel tu sem. Da nisem odpoštoval takoj, vidéč te tujce pri sebi! Naj bi bili sami sè sabo živeli ta čas!

Igrali so z mano, kakor sè slabo igračo. Ti zlati lasje! Čemu je prišla tu sem, in kako da še ostane? Ali me morda hoče videti ponižanega, da bi zdihoval kakor pastir v idilah? Pa motila se bode, prav gotovo motila! Sanje so bile in kakor megle legle mi nad serecé. Ali megle bodo izginile in zopet bo solnce

sijalo! Čemu pa sem se neki vtikal v to romantiko, čemu pozabil, da je ženska slaboten ters, katerega omaja vsaka sapica? Sedaj se pokorim.

Pisal sem ti že, kako je bila prišla množica v pogorsko cerkvico. Sè Zlatarjem in mladim kaplanom pa je bila tedaj prišla še druga oseba. Komaj je bil prvi vihar potihnil, ter si Angelika obrisala solze, stopil je iz množice visok, gosposko opravljen človek. Do tedaj je bil ostal v ozadji. Angelika pa mu je od radosti vskliknila nasproti, ter bila v hipu pri njem.

„Oton, ti si!“

Podala sta si roke in on jo je poljubil, pričo mene poljubil. In to vse sem moral s hladno kervjo gledati, jaz, ki sem jo ravnokar še imel na svojih persih, trepetajočo in kopernečo. Ali bila je igra, samo neusmiljena igra! V duši pa sem občutil boleost do tedaj še nepoznano. In hipoma me je napolnila zavest, da moram sovražiti tega človeka, ki se je vrnil tu sem.

Oton Friesen! Tako se imenuje. Bil je mož tiste Zlatarjeve hčere, ki je pred nekoliko leti umerla. Klarin oče torej in vdovec. Še v cerkvici so me seznanili z njim. Brez vsake tesnosti mi je podal roko, ter me zvonečim svojim glasom pozdravil. Potem pa, ko smo se odpravljali, prevzel je takoj vodstvo — in s kako spretnostjo! A ves čas je govoril samo z Angeliko, in vsako besedo je obračal le proti nji. Ta pa je bila vsa prerojena in vesela. Zopet se je radostno smijala. Čutil sem, kako me stavi ta človek v senco in kako sem njemu nasproti neukreten.

Danes popoldne je bil prišel ta vdovec, in ko nas zvečer ni bilo, napel je takoj vse moči, da so nas sli iskat. In sedaj je bil tu! Da mora imeti namere do Angelike, to mi je bilo v hipu jasno. In kako prijateljstvo je bilo med njima! Mene, ki sem stal bled na strani, še opazila ni! Take so ženske!

Odrinili smo v dol. Zlatar je vzel v naročje Klaro, ki mu je položila glavo na ramo, ter hitro zopet zaspala. Oton Friesen pa je podal Angeliki roko in le ta se ga je oklenila in obvisela na njegovi strani, kakor da bi to moralo tako biti.

Meni pa je ostal mladi kaplan, ter pričel govoriti — o krasni noči, o luni

in o plohi popoludanski. Sam ne vem, kako sem mu odgovarjal. Čul sem le ona dva. Pred mano sta hodila, v enomer govoričila, ter se smijala. Meni pa je ta smeh tergal serce — in tega človeka bi bil najraje pobil na tla, da bi ne bil več dihnil.

Pozabljen sem bil, popolnoma pozabljen! Duhovniku pa se je prav videla radost, da se je seznanil z mano. Obžaloval je, da se nisva že prej spoznala; povedal mi je tudi, da je časih že s tem namenom šel mimo moje hiše, a da me ni opazil nikedar. Peča se še vedno s filologijo in najraje bere — iz Vergilija. Da bi vrag vzel Vergilija in njega, ki me sè svojim klepetanjem tako muči! Ali ni mogel tiho iti z mano? Kedó naj bi govoril sedaj — o filologiji!

Prišli smo do doma. Kaplan se je takoj poslovil in z množico odrinil v vas.

Ti pa so me vabili, da naj bi šel z njimi čaj pit. Dejal sem, da sem truden in da me mraz trese. Bilo je v istini tako.

„Saj ste res blede!“ rekel je Zlatar. „Mi bi bili nesrečni, ko bi današnja božja pot imela kake nasledke za vas, gospod profesor!“

Te besede je govoril Oton Friesen tako, kakor da bi bil z mano že star znanec. Angelika pa je molčala. Potem pa smo se tudi poslovili. A Oton Friesen je ostal in menda pozno po noči še le odšel v vas, kjer je v gostilni prenočil.

„Mi bi bili nesrečni!“ Tako je dejal. Šteje se torej k rodovini! Ali kaj me to skerbi! Pri slovesu pa Angelike se pogledal nisem, te koketne stvari!

V hiši me je pričakovala stara Meta. Videč blede moj obraz, je ženica takoj uganila, da sem bolan in da mi mora

skuhati „kaj prav gorkega“. Ali rekel sem ji, da naj gre spat, da ni nič in da nisem bolan. Nerada me je zapustila dobra duša, ter mi hotela po vsi sili kaj skuhati.

Prijatelj! sam sem ostal. V nočni tihoti pa sem se umiril nekoliko. Pred dušo sem poklical vse sladke spomine današnjega dne — in sedel sem ter pisal tebi pismo.

Pozno po noči sem šel spát. Drugo jutro pa sem moral ostati v postelji. Bil sem neizrečeno truden.

Zlatarjevim pa sem poročil, da me ne bo, da sem bolan. Med dnevom so večkrat povpraševali po meni. Ali zaklenil sem se bil, da nihče ni mogel do mene.

Danes pa sem zopet zdrav. Svoje reči sem že pospravil — in jutri otidem.

Bile so kratke sanje! Čas pa zopet prežene to „pervo“ ljubezen! Ali Bog me varuj, da bi še kedaj doživel tako ljubezen!

Naj ostane tu, naj se sladka s tim vdovcem, ki revež tudi misli — da je ljubljen. Kaj je ženska? Vsak je nesпамeten, ki se prikuje na njo. Varan je, in za vse življenje varan!

In sedaj naj mi še pridejo tisti zakonski mučeniki, naj mi še javkajo, da bi se ženil! Tem odgovorim drugače, osorno, surovo!

Oženil se pa pač nikedar ne bom! Nikedar ne!

(Dalje prih.)

Zemeljska čuda.

VII.

Če ima človek navado, da se pri mnogokateri stvari popraša „odkod“ in „kaj je vzrok tej ali oni prikazni“? prigodi se mu rado, da si ne vé vselej odgovoriti, časih ravno takrat, ko bi mu bil odgovor najljubši.

Ko bi vas hotel kedó vprašati, kaj menite, odkod je prišlo to drobno in debelo kamenje, ki ga je povsod po naših ravninah s peskom in mlivko namešanega toliko, vem, da bi se vam zameril, češ, to je vprašanje, ki mu ve vsako otročje odgovor — na prvi pogled namreč. Gotovo! Le pogledati je treba, da se človek uveri, da je kamenje pod černo perstjo táko, kakoršno je v strugah naših potokov in rek; ravno takó je izbrušeno, izglajeno, pookrogličeno in ravno tako

raznobojno in razne kerhkosti. V hribih gori je ostró, robato, a kader pade v vodo in se z njo dalje vali, okersijo se mu robovi in z gladkim licem se pridrsa v ravnino. Tako se godi v enomer, tako se je godilo tudi sè šuto, s posutjem, verhu katerega leži sedaj rodovitna perst. O tem, kaj ne, da ni dvomiti? A kako velikanske so bile vode, ki so nanesle in izgladile take ogromne skladanice kamenja; na nekaterih krajih ga leži po 600—700 čevljev na debelo.

Naše sedanje velike reke preminjajo pač celó svoje bregove in prode: mnogo kamenja prinašajo in mnogo ga odnašajo, a v primeri z obilico kamenja naših ravnin je njihova delavnost kar kaplja v morji.

Učeni možjé so jeli misliti o tem ter dospeli do prepričanja, da so nekedaj grozne vode zalile sedanje ravnine, ter nanesle nanje te mogočne sklade, in sicer se je godilo to takoj za ono tretjo ali novo dobo, ki ste si jo zadnjič ogledali, ko so že živeli mastodonti po zemlji in rinoceronti, mamuti in nilski konji itd., in ko je zemlja zadobivala že precej take lastnosti, kakoršne ima danes. Veselega življenja in cvetja je bilo na vseh koncih in krajih zemlje v obilici; a hipoma so se jela tla pogrezati, in velikanska povodenj je zalila skoro vse dežele. S tem se je pričela poslednja ali najnovejša doba zemeljskega življenja. Razen Pirenej, Alp, karpatskih, kerkonoških, skandinavskih in drugih viših gorá je bila vsa Evropa pod vodó. Severno morje je segalo sê svojimi valovi do čeških in ogerskih mej; družilo se je s črnim in kaspiskim morjem. Vsa severna Azija, sibirske dežele so bile morsko dno. Srednjezemsko morje je segalo daleč čez svoje sedanje bregove; proti severu je pljuskalo tja do znojja Alp; Španska (razen gorá), južni del Francozke, po večem skoro vsa laška dežela so utonile v njem; proti jugu pa je požerlo sedanjo Saharo in Egipet ter se zajélo globoko notri v sredo Afrike. Enako se je godilo Ameriki, razen visocih Eligen in Kordilljer je bila vsa z vodo zalita.

To je dokazano, o tem ni nikakega dvoma več, in kader so se jela tla po tej grozni povodnji zopet dvigati, zadobila je Evropa sedanje lice, za tém se ni več izpremenila. To je njen najnovejši čas.

Celo se je zemlja stvarniku zamerila, da grozna povodenj njegovi jezi ni še mogla zadostiti. Poslal ji je še hujšega sovražnika.

Po nemških in ruskih ravninah, kjer časih po več dni hodá na okolo ni ogle dati ne gore ne hriba, leže raztrošene po poljih velikanske skale, a ne k tlom prirasle, ampak leže verhu šute. Najdence jih zovejo. Iz njih so nemški vitezi mnogokak grad sezidali; vsa nemška mesta od Hamburga do Königsberga imajo tlak iz kosov teh najdencev. Eden, ón, na katerem stoji spomenik cara Petra Velikega, tehta 30.000 stotov; iz nekega družega so v Berolinu izdolbli veliko posodo, ki meri sedem čevljev, po sredi merjena od roba do roba.

Tacih velikanov ne bi mogle tudi največe povodnji s tal premakniti, kako še, jih tako daleč valiti! Učeni so spoznali, da so se pripeljale te skale iz čeških, ogerskih in skandinavskih gorá. Premišljevali so, dokler niso prišli stvári do živega. Našli so mnogo znamenj, ki so kazala na to, da je bil tist čas ves svet, kolikor se ga ni uderlo pod vodo, čez in čez sê snegom in ledom pokrit. V Skandinaviji so segale zmerzle reke, ledeniki z gorá doli do morja. Tergale so z orjaško močjo mogočne skale iz gorskih reber, ter jih potiskale počasno doli v morje. Tja prišedši je v led vmerzla skala izplavala in valovi so jo odnesli proti jugu, na sedanja ruska in nemška tla. Led se je potoma taval okolo njih in pale so k tlom, kjer leže še danes, kolikor jih niso razkosali in pozidali.

Naravoslovci menijo, da se je na veriščkih evropskih gorá mnogokatera rastlinica iz onih časov ohranila; sedaj živé njihove sorodnice le visoko gori v Skandinaviji in Laponiji.

Za pravi vzrok temu mrazu so učeni nekoliko v zadregi; gotovega ne vedó še nič povedati. Res je, da je obilica vode zemljo izhladila, a to jim še ne zado-

stuje in iščejo se novi vzroki. Nekateri celó menijo, da se je zemeljnemu sukanju eno kolesce poterlo in se je njena os nagnila precej na stran.

Čuditi se je le, kako so mogle živali ta grozna stoletja prestajati; da se ta čuda niso v enem letu napravila in zopet takurno minila, verjame se rado. Težko je bilo v tem groznem prevratu življenje rešiti. Živali so bežale v votline in podzemeljske jame, a prihrule so vodě za njimi in jih potopile. Občna nevarnost je sprijaznila sicer najhujše sovražnike.

Sedaj še se izkopujejo iz tacihi jam kosti stotero in stotero raznih živali. Prej se je menilo, da so bile jame njihovo stalno bivališče, a že taka mešanica izpodbija to misel; verhu tega se nahajajo kosti v prepadih in breznihi, kamor je le po lestvici priti moči. Tu notri so bežeče živali v temi popadale, ali so jih pa novoprisleci dalje potiskali.

In kako se je godilo človeku? Ali je naš rod že takrat živel na zemlji? Ali je zadihal še le tedaj, ko je ledeni vek minil in so se prijazni dnevi zopet povernili? Pri teh vprašanjih gredó učene misli na dvoje. Nekateri moške rekó, da je bil človek priča te ledene groze, in berž ko ne bode njihova misel obveljala, a stvar se ni nikakor dognana, zato sem dejal poslednjič, da je stvarnik zemljo očistil in opral, predno je vdihnil človeku svojega duha. Neki naravoslovec Scheuchzer pa je terdil, da so bili ljudje že dolgo, dolgo pred tem ledenim vekom na zemlji. Našel je namreč leta 1731. velik okamenel kostnjak vdolan v skalovje, ki se je bilo napravilo pred najnovejšo dobo. Ker so bile kosti okamenele, terdil je, da je živel človek že v tretji, novi dobi, in verjeli so mu, ker spisal je v svoji „Kupferbibel“ učen se-

stavek o najdenem kostnjaku: „Ein recht seltsames denkmal jenes verfluchten menschengeschlechtes der ersten welt“. Dal je narisati podobo in jo poslal mej svet, pridavši ji le-to poetično izjavo:

Betrübtes beingerüst von einem alten sündner
Erweiche, stein, das herz der neuen bosheits-
kinder!

Ta „stari grešnik“ z res nespodobno debelo glavó je dal tedanjemu svetu mnogo opravka. Scheuchzer je imel sam o njem in njegovih verstnikih, o tem „prokletem človeškem rodu“ kaj slabe misli, dokler mu niso prišli do živega; skazalo se je, da kostnjak ni bil človeški, ampak velikanskega močerađa. Scheuchzer je našel samo eno tretjino života; glavó, prednji nogi in kos herbta. Noge (po Scheuchzer-jevi misli: roké) so bile pač malo pokvečene, a persti popolnoma dobro ohranjeni. Preživa domišljija je moža precej oslepila.

Naj je stvar kakoršna hoče, toliko je gotovo, da je živel človek kmalo po ledenem veku, takrat, ko je bila Evropa še celó celó merzla, ko so se po Francozkem in Španskem pasle živali, ki jih je danes le v severni Rusiji, Sibiriji in severnih otocih najti. Sedaj je že mogoče popisati življenje človeka, dokler je stal na najnižji stopinji. Prebival je v podzemeljskih jamah; kočé si takrat še ni znal staviti; od takrat pa do časa, ko so si stavili vasi na kolih sredi jezer, je že velikanski korak v napredku.

Orožje si je izdeloval najprej iz rogov in kosti pobitih živali. Kmaló zatem pa si ga je jel pripravljati iz kamena. A storil je še drug korak dalje. V francozkih jamah se nahajajo velikanske kope konjskih in dirjačevih kosti (Rennthierknochen) časih od več tisoč teh živali. Skoro je nemogoče, da so jih tedanji ljudje polo-

vili in postreljali, ampak učenim se hoče zdeti verjetno, da so bili konji in dirjači doma izrejene domače živali, torej že v onem času, ko je bila francozka dežela še tako merzla, da so mogli izhajati dirjači in mamuti. Mamuta je človeški rod še živega videl, temu dokaz so lične v krepkih potezih na slonokost narisane slike mamutov, dirjačev, rib in nekaterih drugih živali. Tako spretno so napravljene, da nekateri celo verjeti nočejo, da so to slike onih časov, ampak ali nalašč podtaknene, ali pa so kako drugače pozneje prišle v te jame.

Kar pa človekov obraz zadeva, bila je fizionomija njegova silno divja in surova, v tem so vsi ene misli, in vendar je bil človek že takrat velik gizdalin. Nasla so se lepoticja, nekake koralde, rudeča in višnjeva barva za tetoviranje in mnogo drugih malenkosti, ki naj bi pospeševale lepoto, ne vè se li moško ali žensko. Učeni se s tem vprašanjem ne marajo baviti; kompetentna za tako razpravo pa bi bili vi z lepim zborom svojih prijateljev. Morda hočete poskusiti? Za poročilo vam bode vedel priserčno hvalo z vsem spoštovanjem vdani vam

Ivan z Verha.

R e k a.

(Konec.)

Stopi v duhu, dragi bralec, na sosednjo Smarno goro — od kodar je prost razgled čez ravan v njenem znožji ležečo ter se ozri tje doli:

Spredaj gorā velikanskih kras,
Save pod njimi sreberni pas,
Sredi je sivi ljubljanski grad,
Holmi prijetni dolenski od zad!

Kako se leskečejo in odsvitajo s solncu svetli valovi, kakor ploščice persnega oklepa bojnega junaka — in naša Sava je junakinja. — To je Save sreberni pas, dā! sreberni pas na zelenobojnem predpasniku večnomlade deve narave, ki ga naj nam predočuje zelena ravnina ljubljanskega polja, katero

Nosi ob Savi deroči — kraj.
Kraj, ki sercu je mojemu raj! —

Zapustivši ljubljansko polje oberne se deroča Sava proti meji Kranjske, proti Štajerski in dela slednjič tudi sama mejo med njima. Tudi kot mejna reka ima v pričetku od sternih višin obdano strugo.

Dolina se ji po dotoku Savinje — Savinje deroče — nekoliko odpre, popolno razširi se ji pa vendar še le onstran Kerskega, kjer vstopi v svojo tretjo večo dolino. — In kmalo je prišla deroča Sava do južnih naših bratov, prinesla jim naše pozdrave.

Mogočno preteče Sava sosednjo Hervaško, ter hiti dalje proti Serbski. „Stoji, stoji tam Beli grad“ — in tam se združi verla Slovenka s slovensko reko Dunavom, — tudi Slovenstvo združi in spoji se kedaj s Slovanstvom.

* * *

Stopimo v duhu tje doli v južnoiztočne slovanske pokrajine na obale mogočnega Dunava — zamišljeni in vtopljeni — v kake misli pač? Morda v enake, kakor nekedaj Kirdžali:

Zamišljen gleda Kirdžali na široko reko Dunav:

„Stari Dunav, slovanska reka! pove

ali si na dno Črnega morja na svojem herbtu zanesel in vtopil slavo in ime plemenom slovanskega in daskega rodú, ali kaj? Ali si v globočino svoje struge zakopal Kriščevo vero? Povej! — Glej, kako se vznášajo kuplje na minaretih po nabrežnih mestih; kako se leskeče Mohamedov polumesec! — Nobene cerkve ni nikjer, ne svetega križa, ki ga je božji sin zapustil človeštvu za spomin. — Glej, po nabrežnih ravnotah in višinah, peš in na konjih mergolé Muzulmanje, kakor bi ta zemlja bila očevina njih rodú, zapuščina njihovih očetov. — Valah in Moldavec sta rimsko obleko zamenila z Allahovim krojem, Serb in Bolgar si pa s turbanom ovijata slovansko čelo, na znamenje, da sta svobodo zamenila s sužnostjo; celo poljski sin, divji Zaporozec, ki se ni nič zmenil za mogočne moskovske carje, nič za njihove obljube in darila, ki je zapustil obale sinjega Dnjepra in rodovita ukrajinska polja, da-si svoboden, nikomur pokoren, celó ta je kozaški slavi na sramoto otomanski opisal tulonoščev kontuš in s kašmirskim šalom ovil Šahov kalpak! — Dunav, ti vidiš to, pa mirno tečeš, kakor si tekel tiste davne dobre čase! Sram bodi tebe, sram rumenega solnca, ker tebe greje in ta kraj; sram bledega meseca, ker vama sveti! — Stari Dunav, razsèrdi se! Notri na dno naj zakipe tvoji valovi, jezno naj vskipe do oblakov, uidejo naj iz svoje struge in poplave to zemljo in zalijó. Bog je s potopom kaznil svet, ves svet, zato ker je v nemar pustil njegove zapovedi; kazni tudi ti plemena, ki niso ohranila vere svojih zvestih prednikov, kazni jih, ker so se odrekla in izneverila narodnosti svojih očetov*.

Tako je premišljeval mladenič slovanske duše.

In tako, kaj ne, misliš tudi ti, ki ti vre po žilah slovanska kri, ki se ti navdušenje zbuja za slovansko svobodo. — A tako skoro pač ni mogel misliti drugi sramotnejši Kirdžali, — kukavnejša izdajica — njegov pisatelj. Če je onega zapeljalo žensko lice, tega je morda storilo za lopeža in izdajico slavohlepje; če je onega preslepila ljubezen, tega je sovraštvo — in merzenje do svete Rusije.*) —

Vendar v take misli vtopljeni nismo, tako žalostnih spominov si ne ponavljamo na obalah slovanskega Dunava v sedanjem času. Ali nam morda vstajajo v serci enaki spomini, kakor nam jih zbuja in riše drug prizor v Kirdžaliji:

„Veter veje od severja na jug; po temno-sinjem Dunavu se podé gosti valovi — po Dunavu, ki s penami svoje jeze peni svoje skalnate obale. Po široki strugi na šajkah se pelje albanska truma, sami jezdeci, pelje napit se kristijanske kervi in ugasit slovansko svobodo; slovanski in daški veslarji pa veslajo; stari Donav nese polne šajke na svojem herbtu, ali ne vtopi jih*! —

Ne! Tudi taki spomini nam ne vznemirjajo serca. Mogočna reka zbuja nam marveč drug, prijaznejši in lepši spomin: kako je prenesel on — široki Dunav! — slovanske severne junake, ki so šli na pomoč južnim zatiranim bratom, teptani „raji“ — v sveto, pravično osveto, da rešijo vero Kriščevo in svobodo slovansko — kako jih je prepeljala na svojem herbtu: — a vtopiti jih, tega čuvaj Bog nje in tebe, stara ljubljenska, slovanska reka! —

*) Pisatelj Kirdžalija se je baje v preteklem letu pomohedanil. — Bil je Poljak.

Oživlja se v navdušenem serci podoba veličastna: kako je priletel severni orel čez široki Dunav, kako je veslal na mogočnih perotih na Balkan — in čez; — črni gavrani in krokari pa so plahi zateknoli iz širne ravni!

V upolnoli duši vstvarjamo pa si še drugo podobo, — blag duh miru veje nad njo — slikamo si podobo: kako bodeš ti mogočni Dunav, kakor si sedaj priča bil brezkončne bede in toge slovanske,

kako bodeš kedaj blagodelnik slovanskemu rodu ob tvojih obalah, kako bodeš gledal srečnejše Slovanstvo in radoval se njega in blagostanja njegovega, — kako bodo plule po tvoji poveršini slovanske ladije z jadri in praporji iz slovanske trobojnice, noseče bogastvo in blagostanje v slovanske dežele — ti pa bodeš mirno in veličastno tekkel pod njimi in izlival se tja v Črno morje — morje slovansko! — — S. P. H.

O prevodih.

(Dalje.)

Ko bi prevajal kedó besedo za besedo, moral bi vsaj toliko domačih besed imeti, kolikor je tujih v izvirniku. Ako bi nobene ne pogrešal, rekel bi, da domači jezik je gledè na slovar vsaj takó bogat, kakor tuji v dotičnem izvirniku. Veče ko bi bilo tuje delo, veče bogastvo domačega slovarja bi spoznali. Po tujem blagu tû svoje merimo. V takem slučaji pa ne vemo, koliko domačega grādiva je ostalo neporabljenega. Navadno pa kakih besed nimamo; ne najdemo jih, če jih tudi iščemo po vseh kotih cele domovine. Tû smo prisiljeni iz znanih korenin kako primerno skovati ali pa jo celó s tujo nadomestiti. Na en in drugi način jezik obogatimo. Vēda ima pri nas dandanes že mnogo svojih umetnih izrazov uterjenih; pa morda še več jih potrebujemo. Ako bi mi tukaj pravila podajali za prevajanje vednostnih predmetov, opozorili bi, kakor menimo, na izverstno in imenitno metodično sredstvo, proti kateremu so se morda vsi narodi bolj ali menj pregreševali.

Vēda ima svoje umetne izraze od tam,

kjer so dotični pojmi nastali. Ker pa se pojmi razvijajo po obsegu in soderzanji, imajo dandanes pogostoma drugo notranjost, nego jo kažejo prvotne besede, ki so tudi za razvite in sčiščene pojme ostale. Ako mi tedaj take pojme prevajamo, ne smemo gledati na etimologijo, ampak na naglade in pomen v sedanjosti. Takó nam bo mogoče neodvisno od tujih izrazov pomenu primérne besede najti ali skovati in takó samostalno prave izraze dobiti.

Leposlovno polje se navadno giblje v neprebogatem slovarji. Na to stran je tedaj naravno, ako narodi v prvem razvoji predstavljajo manjše leposlovne izdelke. Taki prevodi ne bogatijo toliko jezika z novimi izrazi, kolikor ga gladijo s tem, da pogostoma rabijo ene in iste besede v sestavah, in da pilijo jezik v oblikah, končnicah in prednicah besed. Leposlovna dela po tej strani pot pripravljajo vēdi, ki potrebuje bogatega in uterjenega slovarja. Iz tega vzroka je torej primérno, ako vēda pozneje nastopi v narodno književnost.

Po taki poti je hodila tudi naša književnost, kakor še in ravno dandanes opazujemo.

Prestavljavec se pa tudi zaveda vseh glavnih delov, s katerimi nas slovnica podučuje. Vidi, kakó si mora utrditi končnice sklonov pri sklanji in spregatvi, razločuje zveze glagolov, pridevkov z različnimi skloni v tujem in domačem jeziku.

Slovnica je torej prestavljavcu silno potrebna že za naprej; od druge strani ga pa krepi v posebni zavednosti domačih slovničnih pravil. Ni čudo pa, ako se dá prestavljavec zapeljati, kedar slovnice domače dobro ne pozna. Uterjena slovnica je po takem pogoj dobrim prevodom. Splošne slovnične pomanjkljivosti, spremembe in omahljivosti se tudi še potem v prevodih kažejo, ker uterjena slovnica ni še porok, da jo vsak rabiti zna.

Leposlovstvo pa ne kaže svoje moči samo v slovnici in slovarji, ampak najbolj v retoričnih opisavanjih, podobah in živem kretanju jezikovem. Kedor se je po tuje izobrazil, in kedor se narodnega duha v jeziku ne zaveda, je ne zasučé po domače, kedar prevaja. Tujščina ga zapeljuje; po tuje rad zakroži. Najlažji leposlovni izdelek je prestavljavcu na to stran nevaren. Ta nevarnost traja tako dolgo, dokler nimamo narodne stilistike, po kateri bi se zavednostjo presajali iz tujega loga to in ono na domače grede.

Slovenci še dandanes narodnega slogoslovja nimamo, kakor sledi taka zavednost sploh pozno v vsakej književnosti. Ta vzrok lehkoto in težavo pri

prevodih preobrača. Zaradi pogrešanja domačega slogoslovja je najnevarniše, ravno leposlovne proizvode prevajati. Za slovarski del so najlažji, za pravo življenje narodnega jezika so najtežji. Ni čudo, ako terdimo, da se po taki poti mnogo tujega duha vrine v živi domači jezik. To je toliko laže, kolikor niža stopinja narodnega razvoja: prevode sprejemamo in kolikor bolj pogostoma se ponavlja eno in isto tuje zasukavanje ravno v leposlovnih prevodih. Kakor je to ponavljanje za slovarsko uterjenje dobro in potrebno, ravno tako škodljivo je za pravi duh jezikov. Ker pa nam mora več biti do življenja nepokvarjenega duha v narodnem jeziku, nego pa do njegovih anatomičnih delov, to je, do osamljenih besed in oblik, moramo tudi z večim prevdarkom svariti pred nevarnostjo, ki nam preti iz prevodov ravno na leposlovnem polji. To je en vzrok več za omejevanje v tem področji.

Vsaj takih bo manj, ki bi si naglo brez premiselka upali na prevode leposlovnih del. Tu imamo pravico prašati, v kaki zavednosti narodnega jezika se je že pokazal prestavljavec, na pr. v izvornih delih. Moramo tako rekoč merilo drugod dobiti, da se zanašamo nanj; če ne, smo gotovi, da nam to ali ono po tuje zasučé in v tujem duhu tudi zanese v domače navade.

Takega merila pri vsakem ne dobimo, ker je mnogokedó pervikrat nastopil s prevodi med pisatelje. Pa tudi ko bi bil prestavljavec znan kot pisatelj z dobrim slogom, nam vendar ni še porok za dober prevod iz svoje roke.

Francè Podgornik.

(Dalje prih.)

Slovenski glasnik.

SEDMA PODOBA.

Junak in lastovka.

Serce ni mirú mi dalo,
Bojni sem zapustil grom;
V kraj domači me je gnalo,
Gledat zapuščeni dom.

Ali še stoji mi koča,
Borna koča pod goró;
Ali vojska, tod deroča,
Je zrušila tudi njo?

Tu stojim na verhu gore,
Zvezd po nebu luč bleđi;
Polje v svitu zlate zore
Mirno pred menoj leži.

A zastoj okó mi išče.
Hišice ne najde! glej:
Žalostno je pogorišče,
Kjer je hiša stala prej!

Oglja kupček in pepela
Je samó na mestu še;
Kar imél sem, vse je vzela
Zlobna turška roka, vse!

Káj v višavi mílo toži?
Glas domač se zdí mi ta;
Tič nad pogoriščem kroži,
S krili plašno plapolá.

Lastovica lahkokrila,
Iz daljave čez morje
K nam si zvesto se vernila
Čez doline in gore.

Lepe videla si kraje,
Srečne videla ljudi;
Pozabila nisi Raje,
Ki nadloga jo mori.

Oh, zakaj si priletela
V žalostni, nesrečni kraj?
Kjer si gnezdo prej imela,
Tam je pogorišče zdaj!

Turška roka pokončala
Z domom mojim dom je tvoj;
Vendar, kaj bi žalovala?
Tica ti, veselo poj!

Tja poléti, ónkraj gore,
Sreča, mir je tam domá;
Gostoljubne najdeš dvore,
Vsak zavetja rad ti dá.

Tebi treba ni skrbeti.

Kdo se mene vsmilil bo?
Hodil, prosil bom po sveti
Z otročiči in ženó!

S to podobo, v kateri je umetnik uporabil na-vedeno pesem z umetniško svobodo, je končan ciklus „Raja“. Versté se posamezne podobe tako: 1. Begún, 2. Prisega, 3. Na meji, 4. Junak in dete, 5. Poslanec, 6. Junak in lastovka.

— Na svetlo je prišlo nekoliko B. Miranovih pesmi ponemčenih. Knjižica, ki je ležala skoraj leto dni v tiskarni, dobiva se za 50 kr. pri uredništvu Zvonovem. Morebiti bi koga zanimalo, kako lice ima slovenska pesem v nemškem prevodu, za katerega prevzema pisatelj sam vso odgovornost, takim je ta knjižica namenjena.

— Odseku za izdavanje knjig Matice slovenske je izročil predsednik v seji dne 15. junija ta le nova spisa: „Znanstveno terminologijo“, spisal Cigale; in „Zgodovino starega veka“ za više srednje šole, spisal prof. Jesenko.

— „Molska mudrovanja“. Novak Radonič je zbral vse svoje spise, kateri so bili obelodanjeni v „Danici“, „Zmaji“, „Javoru“ in „Žiži“; tem spisom je pridejal še nekoliko novih povesti. Cena zvezku 1:30. Naročnina naj se pošilja tiskarni Pajevičevi v Novem sadu.

— „Barjaktar Bojana“. Pripovetka iz hercegovačkog ustanka 1875. Spisal P. Popović. Pančevo 1878. Str. 30. Cena 10 kr. Prodaje knjigarna Jovanović, Pančevo.

— „Archiv für slavische Philologie“ je letos nastopil svoj tretji tečaj; ta list izdaje in ureduje v Berlinu znani jezikoslovec Vatroslav Jagić s pomočjo A. Leskiena in Nehringa.

„Listnica“ odpr. G. A. M. v Lj. Zvon 1. 1876 in 1877. se še dobiva in sicer zvezek po 2 gl.

NAZNANILO.

Ker se tisti č. g. naročniki še vedno naročajo, kateri še naročnine za drugo poluletje niso ponovili, sklenili smo 13. številko poslati vsem dosedanjim naročnikom, ali samo s to izjemo, da tisti, kateri še niso ponovili naročnine za drugo poluletje, dobodo list brez podob; omenjeno podobo jim pošljemo, kader nam pošljejo naročnino.

Temu listu je priložena sedma podoba: „Junak in lastovka“.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gl. za vse leto s podobami, 2:50 za pol leta; 4 gl. za vse leto brez podob, 2 gl. za pol leta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6.

Izdaje in ureduje: Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in P. Horn.

Jurij Dubie risal.

Helioogr. L.C. Zamarski na Dunaju.

„RAJA”
JUNAK IN LASTOVKA.